

Probeer te leren uit de ervaringen van afgelopen jaar

Weer een bijzonder jaar

Foto 1. Wateroverlast op een bietenperceel door een slechte structuur en slechte ontwatering. Later kleurden de bladeren geel door zuurstofgebrek.

De opkomst is vooral op de zwaardere kleigronden zeer moeizaam verlopen. Door de slechte structuur was het moeilijk om een egaal zaaibed te realiseren. Het zaad kiemde niet direct, omdat veel zaad niet in de vochtige ondergrond gezaaid was, maar droog in het zaaibed lag. Hierdoor ontstond tweewassigheid. In juni en juli regende het op veel plekken zoveel dat de bieten onder water hebben gestaan (foto 1). Hierdoor ontstond geelverkleuring door zuurstofgebrek. De tweewassigheid gaf ook problemen met de oogst. Het afstellen van de bietenrooier bij het koppen was moeilijk, waardoor grote bieten vaak te diep gekopt werden en kleine bieten te ondiep. Zorg voor een goede bodemstructuur, onder andere door de grond onder optimale omstandigheden te bewerken.

Aphanomyces

Op de zandgronden verliep de opkomst duidelijk beter dan op de kleigronden.

Rubriek onder verantwoordelijkheid van IRS

Postbus 32, 4600 AA Bergen op Zoom
Telefoon: 0164 274400 Fax: 0164 250962
E-mail: irs@irs.nl Internet: www.irs.nl
Eindredactie: Jurgen Maassen

Net als 2006 was ook 2007 een bijzonder jaar. Alhoewel veel telers hun bieten al eind maart / begin april hadden gezaaid, kiemde het bietenzaad op veel percelen gedeeltelijk pas begin mei na de buien. Dit veroorzaakte tweewassigheid. Bovendien hadden veel kleipercelen te maken met een slechte structuur. Later volgde een natte zomer. Dit alles had veel invloed op ziekten en plagen. Leer van de meest opvallende zaken en tref zonodig maatregelen om schade volgend jaar te beperken.

Wel kwamen er een aantal meldingen binnen over problemen met de bodemschimmel aphanomyces. Het betrof enkele zandgronden waar het zaad droog had gelegen. Hier veroorzaakte aphanomyces plantwegval. In Nederland is het bietenzaad behandeld met het fungicide Tachigaren om problemen met aphanomyces te voorkomen. Tachigaren lost, zodra het bietenzaad is gezaaid, vrij snel op. De grond was vochtig genoeg om Tachigaren op te lossen, maar niet vochtig genoeg om het zaad te laten kiemen. Op

zanderige percelen, waar het zaad meer dan drie tot vier weken droog had gelegen, gaf dit in enkele gevallen problemen. Een goede bodemstructuur en een ruime vruchtwisseling zijn van groot belang om problemen met aphanomyces te voorkomen.

Hoge onkruiddruk

De onkruidbestrijding is moeizaam verlopen. Waar normaal drie tot vier onkruidbespuitingen worden uitgevoerd, moest dit jaar op percelen met tweewassigheid

Foto 2. Door hoge aantallen zwarte bonenluis gaan de bladeren kroezen. De plant blijft hierdoor achter in groei.

Foto 3. Al in juli werden er dit jaar rotte bieten aangetroffen door rhizoctonia.

dit wel tot zes keer gebeuren. Daarnaast was het de hele zomer nat, waardoor veel onkruiden alsnog kiemden en de onkruiddruk in de bietenpercelen hoog was.

Veel aardvlooiën en zwarte bonenluis

De druk van aardvlooiën en zwarte bonenluis was dit voorjaar zeer hoog. Ook op percelen met speciaal pillenzaad werd aantasting door aardvlooiën waargenomen. Dit komt, omdat het insecticide in het pillenzaad eerst moet oplossen voordat de plant het opneemt en transporteert naar de bladeren. Onder de droge omstandigheden van dit voorjaar loste het insecticide minder goed op en was het minder goed beschikbaar voor de plant. Op percelen zonder speciaal pillenzaad is in veel gevallen een bespuiting uitgevoerd tegen zwarte bonenluis. Bij zeer hoge aantallen van de zwarte bonenluis gaan de bladeren kroezen (foto 2) en kan geelverkleuring optreden. Hierdoor blijft de plant achter in groei. Het natte weer eind mei/begin juni zorgde ervoor dat schimmels de populaties van zwarte bonenluizen aantastten en dat ze daardoor zeer snel afnamen.

Vroeg cercospora en veel ramularia

Half juni kwam al de eerste melding van cercospora binnen. Dit was te verwachten door de relatief natte en warme mei- en juni maand. In het hele land gingen uiteindelijk twee waarschuwingen van de bladschimmelwaarschuwingsdienst uit. Vanaf half augustus is er ook veel ramula-

ria gesignaleerd in het veld. De optimale omstandigheden voor ramularia ligt tussen 16 en 18°C en een luchtvochtigheid van meer dan 95%. Zodra de eerste schimmelaantasting verschijnt, moet men een bespuiting uitvoeren. Als u als teler twijfelt of deze vlekjes veroorzaakt zijn door de schimmel cercospora of de bacterie pseudomonas, is het verstandig dat u contact opneemt met een adviseur. Spuiten met een fungicide tegen pseudomonas heeft namelijk geen zin en kost onnodig geld. Telers voerden dit jaar gemiddeld meer bespuitingen uit tegen bladschimmels dan voorgaande jaren; enkelen soms wel vier. Vooral een tijdige (bij eerste zichtbare cercosporavlekjes) bespuiting bleek zeer effectief.

Veel rhizoctonia

Het relatief natte en warme weer in mei en juni zorgde niet alleen voor een vroege aantasting van cercospora, maar ook van rhizoctonia. Al in juli werden op plekken in percelen rotte bieten aangetroffen (foto 3). Dit betrof niet alleen zandpercelen, maar ook enkele zavel- en kleipercelen in Zeeland en percelen met rivierklei in Limburg en Brabant. Ook in rhizoctonia-resistente rassen kwamen door rhizoctonia rotte bieten voor. Dit is vooral te wijten aan een slechte structuur, een hoge bodemvochtigheid en een vruchtwisseling met maïs, raaigras of groenten. Het probleem met rhizoctonia is dus niet alleen op te lossen met rhizoctonia-resistente rassen. Een goede bodemstructuur en een gezond bouwplan zijn ook van groot belang.

Gele vlekjes

Vanaf eind juni kwamen uit Drenthe de eerste signalen van gele vlekjes (foto 4). Wat de oorzaak van de gele vlekjes is, is nog niet duidelijk. Wel is zeker dat er een jaar- en rasinvloed is. Meerdere rassen hadden er in meer of mindere mate last van. Voorgaande jaren zijn deze vlekjes niet gesignaleerd. Bij zeer ernstige mate van gele vlekjes kostte het wortelopbrengst. Bij de zeer zwaar aangetaste bladeren is het nutriëntengehalte voor bepaalde elementen lager. In de grond is dit verschil niet aanwezig. De nutriëntengehalten in het blad liggen echter boven de grens waaronder gebrekverschijnselen kunnen ontstaan.

Gele necrose

Op diverse percelen in het zuidwesten is gele necrose aangetroffen. Gele necrose kenmerkt zich door een vergeling tussen de nerven, het gedeeltelijk afsterven van blad en een lager suikergehalte. In alle gevallen, waarin we dit jaar gele necrose hebben vastgesteld, waren witte bieten-cystealtjes aanwezig. Zij maken het schimmels gemakkelijk de plant binnen te dringen. Het risico op opbrengstderving wordt beperkt door bieten-cystealtjes zo goed mogelijk te bestrijden. Een ruime rotatie van minimaal 1 op 4, witte bieten-cystealtjes-resistente rassen en de teelt van kruisbloemige groenbemesters in het bouwplan dragen bij aan de beheersing van witte bieten-cystealtjes.

Elma Raaijmakers en Hans Schneider

Foto 4. Een bietenplant met gele vlekjes, waarvan de bladeren later afsterven.